

azihaj vsak torek in petek
za časa vojne.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo
uredništvu lista »Mir« v Celovec,
Pavličeva ulica šte. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
dopold. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista pišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev.

Velja za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod na-
pisom: **Upravništvu lista »Mir« v**
Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se
plačuje vnaprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

Leto XXXIII.

Celovec, 3. oktobra 1914.

Št. 45.

Bitka na Francoskem — artiljerijski dvoboj.

Skorodane že mesec dni se bije na fran-
coskih tleh med Nemci in Francozi velikan-
ska bitka, podobna velikanskemu dvoboju
med nemškim in francoskim topništvo.
Neko sliko o tem strašnem boju dobimo iz
sledečega poročila iz Berolina:

»Franc pl. Erlevoordt, izdajatelj tedni-
ka »Het Leven«, priča boja pri Soissons,
slika v svojem listu svoje doživljaje tako-
le: Bil sem izmed prvih, ki so hiteli iz
Maastrichta v Lüttich, ko je bila trdnjava
obstreljevana od 42centimeterskih možnar-
jev, katerih gromenje se je slišalo do severa
provincie Limburg. Tedaj smo menili, da je
to najstrašnejše, kar prenesejo naša ušesa.
V resnici pa je bilo to pravo otročje igračka-
nje v primeri z artiljerijskim dvobojem,
katerega priča sem bil danes pred Soissons.
To so bile salve dvajset in še več topov ob
istem času. Njihovo bučanje je naraščalo v
dolgotrajno gromenje, ki se razlega ob go-
zdu in je v svojem stokratnem odmevu spo-
minjalo na bučanje od viharja razburkane-
ga morja. Kakor burja se zgrne nad člove-
kom; vse se odigrava še v veliki daljavi, niti
postojanke sovražnega topništva ni mogo-
če spoznati. Pa že to razburja človeka, kar
se sliši, četudi se ne vidi, in človek se čuti
že tako prevzetega in utrujenega, da je tre-
ba napeti vso moč volje in se tako prisiliti
k opazovanju.

Vojaki so mi pravili, da prevzame bit-
ka človeka popolnoma, tako da človek čisto
neha misliti in ne more več logično spreje-
mati utisov, ki jih dobiva. Rad verjamem.
Jaz si moram vedno iznova zatrjevati, da
sem res jaz sam, ki sedi pred šotorom neke-
ga častnika, ko nekaj tisoč metrov dalje to-
povi opravljajo svoje morilno delo. Vsak
strel pomeni toliko in toliko sovražnikov
manj. En strel morda sto mož, deset tisoč pa
stokrat deset tisoč. Taka je ta vojska. S kr-
vavimi številkami se natančno računi tako
dolgo, da se vjema račun.

Vozovi napolnjeni vozijo mimo, bele ob-
veze za prvo silo so vse rdečolisaste, obrazi
od bolečin spačeni, pa nihče ne toži.

Vso noč od četrtega na petek je trajal
boj pri Soissons. Mesto samo je bilo od vo-
jakov takorekoč zapuščeno, ležalo je kot
nekaka naravna barikada med obema so-
vražnima armadama, nad katero so se kri-
žale sovražne granate.

Neki častnik me je spravil preko polja
k artiljerijskim postojankam. Artiljerija se
od šotora ni videla; mojstrsko je bila skri-
ta v črti več kilometrov za nizkim grmov-
jem. Povelja so se dajala po vojnem telefonu
izpred fronte, tam zopet so dobivali telefo-
nična obvestila od pritrjenega balona. Iz
bliskanja iz topovskih žrel in po žvižgu stre-
la spoznava izšolan topničar postojanko so-
vražnega topa.

Čisto drugače je to, kakor si slika to
domišljija. Te vojske ni mogoče zapopasti,
niti posamezne bitke pri Soissons; ni vidi
se nobenega gibanja, nobenega jurišanja,
nobenega umikanja, dolge ure ponoči so
enake večeru, bobneči topovski dvoboj se
naprej in naprej nadaljuje — to je vse. Le
vrhovni poveljnik, središče, kjer se stekajo
vse mrežne niti, pozna bojni položaj in ve
za izid boja uro poprej.

Z bojišč.

S SEVERNEGA BOJIŠČA.

Budimpešta, 28. septembra. (Kor.) »Bu-
dimpeštanska korespondenca je od mero-
dajne strani prejela poročilo, da so Rusi
tudi včeraj na več mejnih krajih v komitatu
Ung prekoračili mejo. Naše čete, ki se naha-
jajo tam, so udirajočega sovražnika zadr-
žale. Praske se nadaljujejo. Iz bližnjih kra-
jev so se podale tja večje čete v podporo
naših čet.

LAŽNIVA POROČILA O NEZVESTOBI GALIŠKIH URADNIKOV IN ŽELEZNI- ŠKIH USLUŽBENCEV.

Dunaj, 26. septembra. (Kor.) »Korres-
pondenz Wilhhelm« javlja: Odkar je iz-
bruhnila vojna, se v gotovih krogih pripo-
veduje veliko več ali manj fantastičnih po-
ročil, ne da bi se gledalo na to, ako so res-
nična ali sploh mogoča.

Kot tako poročilo velja tudi verzija, ki
pravi, da gališki državni uradniki, posebno
železniški uslužbenci niso ostali zvesti dr-
žavi. Kot dokaz temu se celo navaja, da je
bilo več slučajev radi težkih pregreškov, ra-
di zveze s sovražnikom in drugo, sodno
kaznovanih.

Te grde laže spozna lahko vsakdo, ki so
mu razmere količkaj znane. Vendar se je,
kakor doznajemo, v tem pogledu preiskova-
lo in dognalo, da je vse to prazno besediče-
nje. Iz tega se lahko poučimo, kako se je
pred lažnivimi poročili v teh resnih časih
treba zavarovati.

METROPOLIT SZEPTYCKI ODVEDEN V NIŽNI NOVGOROD.

Petrograd, 27. septembra. (Kor.) Grško-
katoliški metropolit v Lvovu, grof Szep-
tycki, je bil odveden v Nižni Novgorod.

× × ×

Z JUŽNEGA BOJIŠČA.

Smrt stotnika Schiemanna.

Zagreb, 27. septembra. (Kor.) Danes je
umrl v bolnišnici Rdečega križa stotnik 16.
pešpolka, Rudolf Schiemann, in sicer za ne-
ko rano. Stotnik je izvršil velik junaški čin,
ki je bil odločilnega vpliva za usodo vse di-
vizije. Na lastno odgovornost je napadel s
popolnoma utrujeno četo, ki je štela 120
mož, z velikanskim junaštvom mnogo moč-
nejšega sovražnika, ki je branil mejo pri
Dobriču. Premagal je sovražnika, ki je v be-
gu zapustil svoje pozicije in zaplenil s svo-
jimi 120 Varaždinci dva sovražna topova,
eno strojno puško in mnogo vojnega mate-
rijala.

POHVALA 104. HRVATSKE ČRNOVOJNI- ŠKE BRIGADE.

Zagreb, 27. septembra. (Kor.) Zagrebški
župan Holjac je dobil sledečo brzovjavo:

»Ravnokar sem prejel od zbornega po-
veljnika sledečo zahvalo: Zahvaljujem se
104. hrvatski črnovojniški brigadi za njen
dosedanji nastop proti sovražniku in izra-
žam priznanje zbornega poveljstva imenom
Najvišje službe. Le tako naprej! Ne odne-
hajte in zmagujte! Prosim Vas, da objavite
to poročilo, ki je častno za Hrvate. Bekić,
generalmajor.

KRATEK PRESLEDEK V OPERACIJAH.

Dunaj, 29. septembra. (Kor.) Uradno se
razglša: Dne 28. septembra popoldne. Po
več kakor 14dnevnih hudih bojih, med ka-

terimi so naše čete prekoračile Drino in Sa-
vo, je na južnem bojišču nastopil kratek
presledek v operacijah. Vse naše čete stoji-
jo na srbskem ozemlju in se zaenkrat drži-
jo v krvavo osvojenih postojankah zoper
neprestane trdovratne boje. Končajo se ve-
dno s precejšnjimi izgubami sovražnika. V
zadnjih bojih je bilo z vsem zaplenjenih 14
topov in več strojnih pušk. Število ujetnikov
je precejšnje, ravnotako vojaških begunov.
Poročila o srbsko - črnogorski ofenzivi so
nastala vsled vpada manjših čet v od last-
nih čet skoro popolnoma zapuščeno ozem-
lje na Sandžakovi meji. Da se očvrsti to
ozemlje, so se nemudoma storili ukrepi. —
Feldzajgmajster Potiorek.

× × ×

Z NEMŠKO - FRANCOSKEGA BOJIŠČA.

London, 27. septembra. (Kor.) Reuter-
jev urad poroča z dne 26. t. m.: Neki nemški
aeroplan je letel včeraj preko Düffla v bli-
žini Antwerpna in je spustil dve bombi, ki
ste padli v vodo. Popoldne je letal nad Ant-
werpnom neki nemški »golob«. Vsled moč-
nega streljanja iz utrd, se je moral zrako-
plov spustiti visoko v zrak, tako da ni mo-
gel preštudirati belgijskih pozicij.

Razno iz vojne.

BEG V AVTOMOBILU.

Neki pruski častnik, ki je bil francoski
ujetnik in je Francozom ubežal, pripovedu-
je v »Wiener Journal«:

Položaj je bil kar mogoče kritičen in
vendar ni potekla minuta, da ne bi bil raz-
mišljal, kako da utečem. Nastanili so me v
kmetški hiši v nekem prostoru, ki je imel
okna na cesto. Tako sem takoj spoznal, kam
da so me privedli, ko sem stopal gori po
stopnicah; z okna sicer lepo opremljene so-
be sem videl v mesečnem svitu belečo se
cesto.

Spodaj je ostala straža, nasproti hiši,
in je opazovala okno, kakor se je vsaj meni
zdelo. Druga je hodila gori in doli pred mo-
jimi vrati, ki so bila seveda zaklenjena;
zdelo se mi je, da na beg ni niti misliti, če-
ravno so se moje misli vedno o tem sukale.
Kljub vabeči postelji ob steni — pogled, ki
ga že tedne nisem užival in nisem več po-
steljne prijetnosti okušal — nisem dobil po-
koja. Potekale so ure. Spodaj so menda sta-
novali francoski častniki, slišal sem njho-
va kratka povelja in loputanje vrat. Končno
je postalo tiho. Straža nasproti je izginila.
Menda je ni več zanimalo, opazovati še na-
prej moja temna okna. Oblečen sem se zlek-
nil na postelj in spal . . . vsaj na stražo
sem napravil tak utis, ker je odprla vrata
in kakor živa sulica obstala na pragu. Pre-
ko zaprtih oči sem čutil jasno svetlobo —
dihal sem tiho in enakomerno . . . Minule so
minute. Vrata so se zaprla. Hoja zunaj je
utihnila.

Pretekle so ure, jaz se nisem zgenil.
Tedaj začujem oddaljeno klopotanje, ki pri-
haja bliže in obstane pred hišo. Pozabim na
vsako previdnost in skočim pokonci. Avto-
mobil, francoski avtomobil. Kolikor mogo-
če tiho odprem okno in pogledam ven. Voz-
nik mora biti že v hiši; sedaj mi je jasna
prejšnja straža tam nasproti hiši. Pričako-
vali so avtomobil. Nisem se več zganil, na-
slonil sem se na okno in čakal. Srce mi je
bilo. Spodaj je ostalo vse tiho. Čudno. Ali
so spali? Napravil sem sklep. Bolje mrtev

kakor ujet — kaj se pač more zgoditi, če me presenetijo — ena krogla in pri kraju je.

Z vso naglico sem iz posteljnih prtičev napravil vrv, jo ovil okoli križa v oknu, trenotek pozneje sem se spustil doli in sedel v avtomobil. Naprej je šlo z največjo naglico. Kar naravnost tja, odkoder smo prišli. Mesec je svetil. Od leve sem je prihajalo nekaj — Francozi ... zdijal sem mimo — streli za menoj — jaz sem divjal naprej. Moja desnica je omahnila — tu nekaj ni bilo v redu — prijel sem torej z levico. Iz moje desnice je kapljalo nekaj toplega.

Petdeset kilometrov sem moral že imeti za seboj, ko prijezdi nenadoma nova patrolja — ulanci. Deset minut pozneje sem bil pri svoji četi. Trije prsti so mi manjkali, pa bil sem prost.

KAJ PRIPOVEDUJE SRBSKI PESNIK.

Iz Budimpešte ima »Tagespost« z dne 18. septembra tole poročilo: »Med vojnimi ujetniki timoške divizije, ki so sedaj v taboru pri Kenyermezö«, se nahaja tudi znameniti srbski pesnik Velibor Urošević. Bojeval se je proti Avstro-Ogrski kot častnik in je pri Mitrovici spoznal hrabrost naše armade. Žalostno usodo svoje domovine spoznava jasno kakor malo njegovih rojakov. Poln silnega narodnega navdušenja, si ne prikriva, da je Srbija pahnjena v brezno od svojih slabih svetovalcev. Urošević je eden izmed najbolj potrjenih prebivalcev ujetniškega tabora. Kljub temu je razkril položaj Srbije nekemu ogrskemu častniku, ki je vodil transport (prevažanje) ujetnikov. Priznanja srbskega narodnega pesnika, ki je obenem goreč srbski patriot, osvetlijo marsikatero temno točko srbske tragedije:

V naši armadi — tako je pripovedoval srbski pesnik — je mnogo častnikov (oficirjev), ki niso za vojsko. Te oficirje so pa terorizirali tisti, ki jih bo nekoč zgodovina pokazala kot grobokope srbskega naroda. En del srbskih častnikov je popolnoma pod ruskim vplivom. Njih voditelj je ruski polkovnik princ Arzen Karagjorgevič, brat kralja Petra. Princ Arzen je v nepretrgani zvezi z rusofilnimi častniki.

Danes je znano vsakemu Srbu, da je za nas vse izgubljeno, da ta vojska ni bila provocirana od Srbov, ampak da je Srbija le orožje v roki ruske politike. V Srbiji bivajoči ruski častniki sami pripovedujejo, da so se glede Avstro-Ogrske prevarili, ker so zagotovo pričakovali punt ogrskih narodov. Mislili so, da se bodo po vrnili časi 48. leta in da bo Ogrska propadla vsled notranjih razporov.

Ruski hujskači, ki nas izročajo poginu, izjavljajo sedaj, da nas zato ne morejo podpirati z vojaki in živem, ker da so sami v resni nevarnosti. Namesto da bi nas Rusija podpirala, pa srbsko ljudstvo naprej hujska, da naj z vpadi vznemirja Ogrsko. Posledica te hujskarije je ta, da sem s 5000 tovariši tukaj. Moje srce krvavi, če se zmislim, da je moj narod za vedno izgubljen. Ko se je začela vojska, smo mogli v osvojenih krajih rekrute le z obotoženo silo vleči v vojsko. Tisti vojaki, ki so se udeležili balkanskih vojsk, so se nove vojske najbolj prestrašili. S tako armado ni mogoče voditi nobene vojske. Vrhutega razsaja v naši deželi najstrašnejša beda. Revščina je večja, kakor se je mogoče misliti. Vojakom primanjkuje obleke in oskrbe. Zmešnjava je po celi deželi.«

JUNAŠTVA HRVATSKEGA ČASTNIKA.

Zagrebski »Obzor« poroča: Hrvat podpolkovnik Emil pl. Bugarin je poveljnik kieszent-mikloške konjeniške artiljerijske divizije. Tudi ta divizija je bila poslana na severno bojišče.

Nekega dne je dobila povelje, naj s par eskadroni konjenice zadrži poldrugi kor ruske armade tako dolgo, dokler se naše čete ne zbero in preidejo v ofenzivo. Podpolkovnik Bugarin je zbral okrog sebe svojo divizijo in jo nagovoril: »Slavno delo nas čaka, na katerem nas bodo zavidali vsi ostali. Hvaležni bodimo Bogu, da je prav naša divizija izbrana, da izvrši ta slaven posel.«

Drugi dan se je napotila divizija, da zavzame pozicije. Ko so konjeniške patrolje dognale, kje se nahaja sovražnik, je četa pričela z ognjem. Naši topovi so sijajno streljali in povzročili silne izgube v vrstah

ruske vojske, ki je napadala v stisnjenih vrstah brez artiljerije. Te izgube so bile tako velike, da je sovražnik jel bežati. Podpolkovnik je poslal za bežečimi Rusi par topov, ki so se sovražniku tako približali, da so bile mahoma vse njegove formacije razbite.

Po preteku več ur so se Rusi vrnili v veliki premoči in pod zaščito artiljerije. Toda naša divizija jih je tako energično napadla, da dolgo časa ruska artiljerija ni mogla zavzeti ugodnih pozicij in vsled tega tudi ni mogla pričeti z uspešnim ognjem. Častniki in vojaki so ne glede na čast in položaj v polnem obsegu storili svojo dolžnost, ker so se vsi zavedali svoje naloge, da morajo do določenega časa zadržati sovražnika.

Podpolkovnik Bugarin je bil ranjen v ramo, ne da bi to opazil. Ko ga je vojak na to opozoril, mu je velel, naj mu rano obveže. Koj nato pa je vedel svojo divizijo na naskok.

Bitka je trajala 16 ur, a naša divizija je v vseh teh bojih ne samo junaško obdržala vse svoje pozicije, marveč je celo zavzela več novih. Obenem je sovražnika s spretnimi manevri tako preslepila, da je bil prepričan, da mu stoji nasproti desetkrat močnejša četa. Med tem so se naše ostale čete v popolnem redu zbrale, se razvrstile in odšle v bitko, ki se je za Ruse nesrečno končala.

Za ta junaški čin je bil naš rojak podpolkovnik pl. Bugarin odlikovan z redom železne krone III. vrste in z vojno dekoracijo. Bugarin je prvi hrvatski častnik, ki je bil v tej vojni odlikovan na bojišču.

NA POLJU — MRTVIH.

V »Edinosti« z dne 24. sept. čitamo tole cenzurirano poročilo:

Neki duhovnik, ki je bil dobil dovoljenje, da je truplo nekega padlega nemškega častnika spremljal iz Saarbrückena v domovino, opisuje v »Kölnische Zeitung« svojo vožnjo tako-le:

Dne 23. avgusta ob 2 popoldne so imele nemške čete ob zvoneči glasbi svoj vhod v mesto Luneville, ki so je zavzele prejšnjega dne z naskokom. Istega večera smo dospeli mi z avtomobilom v Luneville. Da smo šli medpotoma preko svežega bojišča, tega se radi teme niti nismo zavedali. Pač je ležalo na deželni cesti, ki vodi notri preko bojišča in ki je bila sama tudi del bojišča, nešteto poginjenih konj, deloma še s sedlom in vso opremo, ali da je razen mrtvih konj ležalo stotine trupel padlih boriteljev v cestnih jarkih in desno in levo na poljih — to grozno spoznanje se nam je razkrilo šele naslednjega jutra, ko mi je postalo jasno, zakaj so prejšnjega večera vso daljno poljano — ki je nudila sliko grozne lepote — razsvetljevali strašni požari. Mi smo menili, da prihaja ta svit od ognjev v taborih, v resnici so pa bili požari, ob katerih strahotnem šviganju so vojaki preiskovali bojno polje, iščoč težko ranjene in mrtve.

S stolpov Luneville, ki so se jim ostre silhuete odražale od zvezdnatega nočnega neba, je bila ura 9, ko smo se pripeljali v mesto.

Noč smo prebili v avtomobilu in utrujenost in naravna iznemoglost po vseh utisih prejšnjega dne sta nam pomogla do novega, četudi nemirnega spanja. Naslednjega jutra smo se odpeljali iz Luneville in smo imeli v naslednjem trenutku pred seboj velikansko bojišče, preko katerega smo se bili vozili v temi prejšnjega večera. Kdo bi mogel opisati strašni pogled na to poljano mrtvih?! Tu so ležali mrtvi sovražniki z razstreljenimi telesi v cestnih jarkih, na obronkih in bojiščih, na planem, pod in poleg svojih konj — strašne slike. Roke, otrpnele v odbojni kretnji, ali skrčene v smrtnem boju, obrazi pokriti s krvjo in prahom, spatcheni od bojne besnosti in smrtnega strahu. Zapuščeni vozovi za municijo, deloma prevrnjeni, kolesa zlomljena. Raztrgani in umazani kosi uniform, orožja vseh vrst, nagromadena v gore. Strašno je besnela tu vojna furija; smrt je imela svojo žetev. Grozni duh po krvi, ki je napolnjeval vso okolico uro daleč — se je združeval tu s hlapi potu in trohnjenja v dušljiv vzduh. Ali niti enega trupla nemškega vojaka nismo videli. Velike sveže gomile, skrbno vzravnanе in obgrajene, opremljene z lesenimi križi, so

napovedovale grobove v masah, v katere je že položila tovariška zvestoba naše padle junake k večnemu počitku. Tu kakor povsodi so naši vojaki najprej skrbeli za pokop naših padlih.

Pot nas je vodila v Einville k poljskemu lazaretu šte. 7. Koliko neizrečnega gorja! Dva večera sem preživel tu, njiju groza mi ostane nepozabna. Tu leže umirajoči, morda že mrtvi, težko ranjeni v veliki vili, ki je bila last nekega francoskega notarja — mož poleg moža. In leže pod milim nebom, še ne obvezani, na travni velikega vrta pred hišo, noč in dan. Zdravniki delujejo z udanostjo, ki ji ni primere, ali niso kos velikanski nalogi. Šli smo, tipajoč v temi, korak za korakom, da ne bi zadeli ranjencev — stopali smo preko njih. Prisluškoval sem preko temne trate, kjer so ležali glava ob glavi. Grozna tihota! Le tupatam se je čulo tiho ječanje. Potem zopet grobna tišina. Ali so mrtvi? Ali umirajo? Ne vemo. Globoko sta mi sezala v srce gorje in beda težko ranjenih, ki so noč in dan ležali pod milim nebom. Nikdar ne pozabim slike iz Einville ob kanalu Rene-Marne in tesnobnega vzduha krvi tega strašnega kraja.

In potem sem našel mrtveca, ki naj bi ga dovel žalujoči vdovi, da v domovini dobi mesto večnega počitka pri svojih dragih: mladega častnika, ki je malo dni pred mobilizacijo stal pred menoj s svojo mlado ženo pri oltarju, da blagoslovim njiju zvezo za življenje! In danes že leži kot eden padlih junakov v svoji krvi pred menoj! Francoski prebivalci Einville, ubogi dninarji, so mi pomagali poiskati mrtvega iz grozovite žetve. V potu svojega obraza so delali na tem žalostnem delu, a ko sem jih hotel odškodovati, so — odklonili. »O ta mladi hrabri častnik!« so vzkliknili, »kaka žalostna usoda, uboga žena! Ne, kristjani smo, ne sprejmemo ničesar!« Ni mi možno, da bi poplašal njihovo uslugo. Vsem sem podal roko in se zahvalil globoko pretresen. »Po vaški cesti prihaja žalosten sprevod. Spredaj katoliški duhovnik dotične vasi, častitljiva glava sivih las, poleg njega kaplan. Za njima šest voz s konji, ki so jih vodili kmetje. V kupih so ležali na njih mrtvi — veliki skupni grob poleg pokopališnega zidu jih je sprejel k večnemu počitku.

Pot me je vodila proti domu s tihim mrtvecem. Še enkrat smo se ustavili pred lazaretom, v katerem je ležalo truplo polkovnika, ki je podlegel težkim ranam. Pristopili smo globoko pretreseni k smrtnemu ležišču. Položen j e bil na tla in pokrit s plaščem. Čelada in meč na prsih, ležišče odličeno po zvestem slugi s cvetjem — tako leži tu, a obraz je vzlic težkim ranam izražal najgloblji mir. Prinesli so krsto za silo in vzel sem tudi tega mrtveca na svoj avto, da ga popeljem v domovino k njegovim dragim

IZDAJALCI NA VZHODNEM PRUSKEM.

»Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše: Iz pisem vojnih poročevalcev je dognано, da je pri bojih na vzhodnem Pruskem v mnogih slučajih igralo svojo vlogo — izdajstvo. — Tako so na primer mlinarji s primernim postavljanjem vetrovnic izdajali, kje je nemška artiljerija. Tudi so domačini Rusom kazali pota in steze. Kdor vzhodne Pruske ne pozna, bi utegnil misliti, da so bili ti izdajalci ljudje, ki so rojeni in vzgojeni na vzhodnem Pruskem. Tako je zapaziti v Berlinu nevoljo, ki moče svoje sence na pribegle ljudi iz vzhodne Pruske. Stvar je pa drugačna. Še predno je svet govoril o ruskih oboroževanjih, je delal v obmejnih krajih ruski rubelj. A podkupljeni niso bili Prusi, ampak tista sodrga, ki se je pritepla v one kraje, da bi špijonirala. Kak uspeh je imela ta špijonaža, se pozneje pojasni na podlagi uradnega materijala. Da bi se bile stare pruske rodovine udeležile tega početja, je popolnoma izključeno. Tam so se pač potepali različni elementi, ker je meja blizu. V juniju se je v Eydtkuhnenu govorilo manj nemško, kakor rusko in francosko in ženske so nosile francoska krila, ki sicer na vzhodnem Pruskem niso znana. Že takrat se je marsikaj govorilo o virih tega luksusa, a na vohunstvo in izdajstvo ni nihče mislil. Čim je pa nastala vojna, se je vse pojasnilo in marsikak ruski agent je prejel zaslužen kroglo. Kakor tod so se naselili tudi drugod ljudje, ki so

bili v ruski službi. Tudi ruski kmetijski delavci so marsikaj ponesli čez meje, kar se je izrazilo sedaj v vojni. Pruse same pa ne zadene nobena krivda.

NOVA POLJSKA POLITIKA NA PRUSKEM.

Krakov, 27. septembra. Poznanjski dopisnik »Nowe Reforme« poroča svojemu listu: Na Nemškem je poljsko vprašanje dobilo čisto novo obliko. Na vsak korak opaziš, da se je začelo s Poljaki drugače ravnati. Tozadevna naročila prihajajo iz Berolina. Poljaki morejo zdaj zborovati brez običajnega policijskega varstva. Na vseh kolodvorih se prodajajo poljski časopisi. Mirno se lahko reče, da je poljski jezik začel dobivati zopet nazaj svoje pravice v cerkvi, šoli in v uradu.

KAKO RAVNAJO RUSI Z UJETNIKI.

»Grazer Volksblatt« poroča z dne 25. septembra: »Zadnje dni so došle od ogrskih podložnikov, predvsem od vojakov, pisma iz ruskega vojnega ujetništva, ki vsa poročajo, da ravnajo Rusi z ujetniki zelo prizanesljivo in lepo. Tako je poslal advokat iz Budimpešte dr. Artur Hajdu preko Carigrada poročilo, ki pravi: »Bodite pomirjeni, ker v ruskem vojnem ujetništvu se mi godi dobro.« — Rezervni poročnik Nikolaj Engel je pisal: »Naznanjam vam, da sem v ruskem ujetništvu. Rusi ravnajo z nami kakor s tovariši; dobivamo isto menažo in plačo kakor oni.« — Karol Weiß, mlad mož iz Arada, piše svojim staršem: »Konec prejšnjega meseca sem bil ranjen in sem prišel v rusko vojno ujetništvo. Z menoj ravnajo lepo in enkrat na mesec smem tudi pisati pisma domov. Meni pa se ne sme pisati.«

JUNAŠKI STOTNIK.

Pri prehodu čez Drino se je v zadnjih bojih posebno izkazal neki avstrijski stotnik, po rodu Srb. Peljal je 180 prostovoljno priglasičenih vojakov prvi čez Drino med strašnim srbskim ognjem. Vztrajal je s temi možmi cel dan in celo noč onstran reke med najhujšim ognjem. Ko mu je zmanjkalo municije, je poslal dva moža ponjo. Spal je sam s svojim oddelkom pod hribom, na katerem so gromeli srbski topovi. Kljub temu ni izgubil nobenega moža, razen nekaterih ranjencev. Na čepici je imel šest lukenj, narejenih od srbskih strelcev. Ostale čete tokraj Drine so mislile, da je že davno ujet. Drugi dan se je pa brigadi, ki je prekoračila reko, na veliko veselje zopet pridružil. Stotniku je ime Turudija, ter je dobro znan v tržaških slovenskih krogih, izza časa, ko je služboval v Trstu kot nadporočnik 4. bosansko-hercegovskega pešpolka.

KOLERA.

Dunaj, dne 27. septembra. Zunanje ministrstvo poroča, da sta se dne 27. m. m. pojavila na Dunaju izmed vojakov, ki so prišli ranjeni iz severnega bojišča, dva slučaja kolere.

Iz Budimpešte pa je došlo poročilo ministrstva, da se je dne 26. m. m. pojavil v Nagy Mergyer, v Radovani in Ubsoku po en slučaj, v Tokodu pa 7 slučajev.

Dunaj, 28. sept. (Kor. urad.) Sanitetni oddelek notranjega ministra poroča: 27. sept. zvečer je bil v Tišinu (Teschen) v Šleziji konstatiran slučaj kolere. Gre za neko dne 26. septembra s severnega bojišča došlo osebo.

Dunaj, 28. sept. (Kor. urad.) Zdravstveni oddelek ministrstva za notranje zadeve poroča: Dne 28. sept. je bilo konstatiranih: po dva slučaja kolere na Dunaju, po en slučaj v Žižkovu na Češkem in v Tišinu v Šleziji in to bakteriološkim potom. Gre za osebe, ki so dospale s severnega bojišča.

Po poročilih z dne 28. m. m. je bilo v Dobrumilu v Galiciji konstatiranih 22, v Podgorcu v Galiciji pa 9 slučajev kolere pri vojakihi.

KOLERA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 28. sept. (Kor. urad.) Kakor poroča ministrstvo za notranje zadeve, je bilo v provinciah 11, v budimpeštanski bolnišnici sv. Gerhardta pa 8 slučajev kolere.

GRKI V ALBANIJI.

Rim, »Tribuna« poroča iz Valone z dne 27. m. m.: Brzjavni urad v Beratu je obvestil valonski brzjavni urad, da so Grki

zasedli Berat in da je par grških bataljonov na trdnjavo Berat razobesilo grško zastavo. Brzjavna zveza med Beratom in Valono je sedaj pretrgana.

Ranjenci in bolniki v Celovcu.

Rezervna bolnišnica štev. 1, »Waisenhaus-kaserne«:

N. r. Koprivc Henrik, pp. 87, 8; inf. Čampa Andr., pp. 17, 13; n. r. Pugelj Jožef, pp. 17, 10; des. Polter Janez, pp. 17, 4; inf. Arh Janez, pp. 17, 10; n. r. Pezdevšek Avg., pp. 87, 3; četov. Petsche Jožef, pp. 17, 4. m. k.; inf. Lapuš Gabrijel, pp. 17, 12; inf. Stiplovšek Janez, pp. 87, 8; inf. Božiček Anton, pp. 17, 11; inf. Vagaja Gregor, pp. 17, 4. m. k.; inf. Hafner Jožef, pp. 17, 11; inf. Ambrožič Jan., pp. 17, 4. m. k.; inf. Merhač Jož., pp. 17, 4. m. k.; ognj. Tomandl Gottfr., p. t. p. 7, 3; četov. Wolf Franc, pp. 17, 5; n. r. Kuvet Hubert, pp. 87, 11; n. r. Komar Janez, pp. 87, 7; inf. Keršič Janez, pp. 17, 4; n. r. Eller Anton, pp. 87, 4; lovec Sarnig Leopold, plb. 8, 4; inf. Nestler Jožef, pp. 7, 15; korp. Penič Viktor, pp. 87, 9; inf. Anderlu Anton, dpp. 26, 6; des. Ban Janez, pp. 97, 7; četov. Wanut Tomaž, pp. 97, 4; korp. Jäger Štefan, p. t. p. 9, 2; inf. Tretjak Janez, pp. 87, 1; lov. Schwegel Rudolf, plb. 8, 2; n. r. Pregl Andrej, pp. 47, 6; n. r. Krump Franc, pp. 87, 7; inf. Zirngast Rup., pp. 47, 13; korp. Krulec Janez, dpp. 26, 6; inf. Plisca Anton, pp. 97, 6; inf. Pontin Franc, pp. 47, 13; n. r. Sargo Janez, pp. 97, 6; lov. Korinšek Franc, plb. 7, 2; inf. Knez Janez, pp. 97, 7; inf. Germ Peter, pp. 87, 1; inf. Robnig Anton, pp. 87, 1; n. r. Mandel Marko, pp. 97, 10.

Šola pod Križno goro:

Lovec Widner Franc, plb. 9, 2; des. Tominc Janez, pp. 17, 1; inf. Debevec Franc, dpp. 27, 11; inf. Trampitsch Franc, pp. 7, 15; četov. Korb Jožef, pp. 7, 15.

Sirotišnica sester uršulink:

Inf. Rogulje, pp. 17, rojen pri Novem mestu. Patrulni vodja Smejkar Janez, pp. 17, iz Kranjske gore.

Marijanišče:

Od 7. pešpolka: inf. Wiesstöcker Herman, 16. komp.; inf. Ottowitz Karl, 9. k., strel skozi pljuča; inf. Ignacij Pojanitz, strel v desno nogo; nad. rez. Luka Mörl, strel v desno roko; inf. Jožef Hinteregger, 16. k., strel skozi pljuča; nad. rez. Jožef Preslaus, 15. k., strel v desno roko; inf. Anton Lackner, 7. k., ranjen od šrapnela v nogo; inf. Jožef Reiter, 15. k., ranjena desnica; inf. Vinko Demel, 2. k., obstreljena desnica; inf. Peter Egger, 14. k., ranjen v nogo; des. Henrik Mattersdorfer, dpp. 4, ranjena desnica; Jožef Zegina, dpp. 4, ranjena desnica; nad. rez. Franc Zaleč, pp. 17, obstreljen; inf. Jožef Tersche, pp. 17, 15, strel v stegno; inf. Šimen Kramonč, pp. 17, 13, ranjena desnica; enol. prost. korp. Robert Craset, pp. 17, 11, ranjena levica; poljski lov. bataljon št. 8: lovec Jožef Petraz, obstreljena desnica; nad. rez. Janez Scherschön, strel v nogo; lov. Miha Riemc, nad. komp., strel v levo nogo; topničar Franc Želč.

Ranjenci v c. in kr. rezervni bolnišnici št. 1.

(Jezuitska vojašnica, ljudska šola na Bismarckringu, gimnazija in Musiksale.)

Pešpolk št. 7:

Korp. Florijan Pipan, 1. nad. k., inf. Florijan Aspernik, 3. nad. k., inf. Šimen Schrammel, rez. inf. Janez Steharnigg, Tomaž Grabuschnig, Julij Tranegger, Anton Progart, Rajmund Deutschmann, Janez Gorin, Jurij Kos, Janez Steharnik, Lojze Pichler, rez. četovodja Franc Loigge, desetenik Jožef Pečnik, rez. inf. Vid Kanačnik, korp. Ignacij Wiederschwieger, rez. inf. Nikolaj Trinajstič, častniški sluga Aleš Pichler, korp. Matija Gasparin, inf. Rajm. Rupič, Ign. Harter, Albert Scheiber, Ign. Gasser, Franc Lambrecht, Janez Schleiner, Štefan Wieser, Franc Spitzer, Friderik Unterkofler, Luka Stampfer, Frid. Steinkellner, deset. Karol Koller, inf. Jurij Köferle, četov. Ferdo Schludermann, tambor Karol Zegonigg, inf. Miha Pečnik, Peter Slamner, nad. rez. Jožef Lancker, inf. Karol Schaunig, Franc Janežič, Ludovik Lambrecht, nadomestni rezervisti Franc Hanžekovič, Janez Kawaser, rez. inf. Viktor Kosina, Anton Radojkovič, Jožef Perisser, Feliks Sonleitner, Peter Sattler, Luka Klančnik, Filip Kulterer, Jakob Kirch-

heimer, Peter Park, Franc Schluga, Anton Muškovič, Feliks Serajnik, Jožef Bartl, Anton Ratter, Janez Rožič, Blaž Pereša, korp. Herman Deleselao, rez. korp. Janez Schuller, nad. rez. Albin Furlan, Janez Milešik, Miha Thaler, rekrut Matija Savitzer, inf. Miha Oraš, rekr. Martin Ražun, korp. Matija Mayer, rekr. Wilibald Slamanik, inf. Miha Moderč, des. Karol Hinnler, inf. Karl Unterwaidtzer, četov. Alojzij Wager, inf. Lojze Žigart, des. Antvn Kuchling, inf. Jakob Hofer, korp. Friderik Wigesch, rez. inf. Janez Rappelnig, rekrut Matija Gratzner; infanteristi Janez Stranitzer in Andrej Hutter, Šimen Krampl, Vinko Prettnier, nad. rcz. Marko Dobner, rez. korp. Matija Strauss, rekrut Feliks Hudelist, korp. Martin Schwarz, štabni narednik Franc Wulz, korp. Franc Starmoš, infanteristi Kristijan Zaufenberger, Kašpar Brenčič, des. Jož. Vedenig, korp. Janez Perčinig, inf. Janez Roscher, Jožef Maidich, Karl Brešič, Janez Schneider recte Zechner, des. Leonard Unterguggenberger, inf. Kristijan Niedermühlbacher, Ludovik Laussegger, des. Žiga Maister, inf. Rud. Katholnig, narednik Ferdo Wulz, inf. Jožef Vouk in Viktor Prasser.

Domobranski pešpolk št. 4:

Inf. Jožef Vasiček, Lambert Lötsch, Valentin Maurer, Matija Didl, Ivan Stramer, Janez Frischmann, Gašpar Boslič, Ferdo Tiffner, Anton Selva, Makso Seiche, Boštjan Reineska, David Wabnegger, Janez Oblak, korp. Lojze Pokršnik, Janez Hodan, inf. Karl Folič.

Pešpolk št. 17:

Inf. Gašpar Posnitsch, korp. Rudolf Kunz, inf. Janez Müller, inf. Franc Burjek, Jurij Peschel, Ivan Kuhar, korporal Jurij Puch, četov. Miha Gerkmann in Alojzij Omeječ, rez. inf. Alojzij Ipavec, Jožef Mlakar, Martin Dolenc, desetenik Jožef Jakše, infanteristi Jakob Vrečar, Anton Černe, Janez Bonifasič, Jožef Ravišek, Valentin Dolenc, Janez Marin, Franc Dornek, Anton Pavlenič, Vinko Lukežič, Matija Jeran, Franc Jurkovič, Janez Pohe, Janez Kastelic, Valentin Gril, Jožef Hafner, desetenik Martin Prozelj, infanteristi Peter Kump, Jakob Prosen, Anton Bobnar, Viktor Sosiek, Anton Pichler, Franc Smolič, Anton Krajnc, Janez Hočevvar, Jožef Luzar, Rudolf Smolej, Rihard Müller, Jožef Leskošek, Franc Škupek, Janez Pelčič, Janez Bezjak, Alojzij Tratnik, Štefan Grilj, Jožef Debeljak, Janez Nadu, Franc Ulčar, Franc Hrovat, Janez Bajt, Miha Mausar, Blaž Morela, Anton Majdič, Alojz Kernec, Ivan Keše, Ivan Bartol, Boštjan Puselj, Franc Bojč, Jernej Prijatelj, Ivan Repše, Ivan Widrich, Anton Rekelj, Martin Volk, Franc Jekus, Anton Medja, Franc Jebenčič, Janez Misliji, Janez Basa, Anton Krašovec, Jožef Petrovčič.

(Dalje sledi.)

Dnevne novice in dopisi.

25 let knez in škof lavantinski. Dne 27. septembra je preteklo 25 let, odkar so bili dr. Mihael Napotnik imenovan za kneza in škofa lavantinskega. Prevzvišeni slavljenec, znan po širni Avstriji zlasti kot izvrsten pridigar, je izrazil v posebnem oklicu na č. duhovščino, naj se radi sedanjih razmer opusti vsako slavlje. Prevzvišenemu cerkvenemu vladarju kličemo: Še na mnoga leta!

Občni zbor hranilnice v Kazazah se vrši dne 4. t. m. ob štirih popoldne. Odbor. **Promoviran** je bil v Gradcu doktorjem prava abs. jur. g. Franc Hrašovec iz Celja, sedaj prostovoljec pri c. kr. topničarskem polku št. 37 v Zagrebu.

Celovško gledališče. V celovškem mestnem gledališču se začnejo predstave dne 3. oktobra.

Ranjen je bil na severnem bojišču dr. Bogumil Vošnjak, bratranec padlega stotnika Samo Vošnjaka. V Budimpešti leži ranjen starešina »Danice« dr. Jakob Šilc, praporščak pri bosanskem polku, ranjen je od strojne puške v desno in levo stegno. V Ljubljani leži ranjen slovenski častnik nadporočnik pešpolka št. 47 g. Miroslav Strel.

S severnega bojišča se je vrnil rezervni nadporočnik domobranskega pešpolka št. 4 gospod Winkler, sin g. dvornega svetnika in deželnega odbornika Karla Winklerja, ranjen v desno roko. V Celovec je došel

tudi rezervni poročnik pp. št. 7 g. Karl Menner, tlagajnik pri »Wienerbankverein« v Celovcu, ranjen na roki. Oba ranjenca sta v domači oskrbi.

Padel je na severnem bojišču podpolkovnik Ernst Mathes p. l. b. št. 19. Pri svojem moštvu je bil zelo priljubljen. Na Dunaju je umrl vsled zadobljenih ran slovenski rojak abs. jurist Anton Trobej iz Gornjega Brada.

»Orli« pred francoskimi trdnjavami. »Slovenec« objavlja pismo načelnika horjulskih Orlov iz Francoskega:

15. septembra 1914.

»V vojski pero počiva, le puška piše svojo grozno pisavo. Meni ni dosedaj še nič zapisala. Hvala Njemu, ki vse vodi. Sedaj sem v bližini mesta Maubeuge (izg. Mobež) na Francoskem, katero je bilo dobro utrjeno — pa mi imamo hud ogenj (42 cm) — 46.000 mož, 7 generalov, 400 kanonov se nam je udalo. Skoraj dva dni so korakali ti ujetniki mimo nas. Sedaj čakamo, ne vem pa kam in kdaj. Mogoče pred Pariz, ako nas bodo potrebovali. Pozdrav vsam Vaš France.«

Posnemanja vreden čin. Albin Novak, trgovec v Sinčivasi, je namesto venca na grob dragih rajnih daroval za »Rdeči križ« 10 K.

Slovenski junaki. Izmed junaških činov se posebno priznavajo vrline vojakov, ki so se borili pred Lvovom. Borilce iz teh bitk nazivljajo splošno leve izpred Lvova. Posebno se je med temi odlikoval ljubljanski polk št. 17, ki že obstoja skoro četrtrisočletja. Boril se je že skoro v vseh delih Evrope in se je odlikoval leta 1878 pri mestu Jajce v Bosni. Pred Lvovom se je pokazala zopet v pravi luči vrlina tega polka. Poveljniki, častniki in moštvo so stali v boju kakor nepremagljive skale. Ko je bil opasen položaj, je hitel oberst baron Stillfried v prve bojne vrste, na ktere je najbolj pritiskal sovražnik, se vlegel med pešče, ugrabil puško in streljal na sovražnike, kliče svojim vojakom: »Sedaj ne korakamo nazaj!« Ta čin poveljnika je tako spodbudil vojake, da so res vstrajali v najkrvavejšem boju. Pri tej priliki je bil hraber poveljnik ranjen. Na njegovo mesto je stopil takoj podpolkovnik pl. Ventour. Polk je bil več dni neprestano v boju in odbil marsikatero napade. Prišlo je povelje, da nadomestijo polk, ki je že toliko pretrpel, nove čete. Podpolkovnik prosi, da se dovoli polku, da se bori dalje, češ, da moštvo ni utrujeno. Ugodilo se je tej prošnji in polk vztraja nadalje. Tudi podpolkovnik je bil ranjen na nogi.

Darovi: Slovenskemu komiteju v Celovcu so darovale za ranjence obveze Križnova, Volavčnikova, Muntrova, Ravnjakova, Hiršelnova, Kavhova in Vajcarjeva hiša v Št. Vidu v Podjunu.

»Ilustrirani Glasnik« št. 5., prinaša sledečo listnico:

Zadnji čas nam je došlo več naročil brez podpisa. oziroma z nečitljivim podpisom, kar povzroča nepotrebne poznejše reklamacije. Gg. naročnike prosimo, da naročilnice pravilno in čitljivo podpišejo ter navedejo tudi kraj, oziroma pošto, kajti lista brez naslova ne moremo oddati na pošto.

Ker je večina naročnikov naročnino že poravnala, bomo priložili položnice (čeke) šele v decembru za naročnino za leto 1915. One naročnike pa, ki naročnine za september, oktober, november, december še niso poravnali, prosimo, da nemudoma store, sicer jim bomo list ustavili.

Zaenkrat se je treba poslužiti denarne nakaznice.

Druge, tretje in četrte številke imamo še par sto izvodov. Komur je na tem ležeče, da dobi tudi te številke, naj se požuri in naj list čimprej naroči.

Oktober meseca bomo brezplačno priložili stalnim naročnikom, ki so naročnino že poravnali, pregleden zemljevid evropskega ozemlja, s katerim bodo vedno v stanu zasledovati vse važnejše vojne dogodke. Zemljevid bo zavzemal velikost 56×76 cm in ga bomo v svrhu boljše preglednosti izvršili v barvah. Zemljevid bo marsikateremu ne le za časa vojske dobrodošel, temveč mu bode tudi pozneje vedno poučen tovariš.

»Ilustrirani Glasnik« mora biti najpopularnejši slovenski ilustriran list, čemur

odgovarja tudi vsebina, slike, oblika in cena!

Kakor hitro se poleže bojni metež, bomo izdelovali klišeje tudi doma, tako da bo cenj. občinstvo o vseh dogodkih tudi s prvimi slikami postreženo. — Z lastnim reprodukcijskim zavodom razpolaga celo malo nemških listov. Da pa ta naš načrt kar najdovršneje izvršimo, treba naročnikov. Čim več naročnikov, tem boljši bo list! Zatorej: Podvizajte se in pridobite nam novih naročnikov! Pravilni naslov je: »Ilustrirani Glasnik«, Ljubljana, Katoliška tiskarna.

Št. Lenart pri Sedmih studencih. Zbirka za Rdeči križ v cerkvi in župnišču je dosegla lepo vsoto 165 K. Razen tega je več ljudi poslalo obvez in sadja za vojake. Obhajala se je tudi velika pobožnost v Marijini podružni cerkvi pri Sedmih studencih, kamor je prišla tudi mnogobrojna procesija iz Brnca. Nad 2000 ljudem je v vnetih besedah pridigoval č. g. župnik Franc Lasser. Marsikatero srce je bilo utolaženo, akoravno so v mnogih očeh igrale solze.

Timenica. (Ogenj.) V noči dne 23. sept. je pogorel skedenj pri Wohlgemutu v Škofjem dvoru, last župana Wieserja. Zgorele so velike množine žita, krme, več poljedelskih strojev, motor, preša za mošt, le živino se je posrečilo še rešiti. Posestnik je zavarovan za 20.000 K, katera vsota pa nikakor ne dosega škode, ki znaša najmanj 27.000 K. Sreča je bila, da je poprej močno dežilo, drugače bi bila v nevarnosti cela vas. Kako je ogenj nastal, ni znano.

Timenica. (Sadno leto.) Letos imamo zopet obilo sadja, posebno jabolk dobro kažejo in tudi hruške, znane ozimnice, priljubljene za mošt, so ponekod prav polne.

Najnovejša poročila.

USPEŠNI ODPOR PROTI RUSKEMU VPADU NA OGRSKO.

B u d i m p e š t a, 30. septembra. Ogrski brzojavni in korespondenčni urad javlja iz Ungvara z dne 29. septembra: Včeraj popoldne je prišel višji štabni častnik iz Ungvara sem ter je poiskal nadžupana grofa Sztraja, kateremu je uradno javil, da so boji naših čet v Uzsoku tekom noči in včeraj zjutraj bili uspešni. Posrečilo se je sovražnika potisniti nazaj, tako da se je moral ta umakniti do Siauki. Uzsoški prelaz je zopet v naših rokah. V bojih okoli Uzsoka so imeli Rusi jako veliko izgube. Sedaj ni na ozemlju komitata Ung nobenega Rusa več. Ojačenje čet, ki stražijo mejo, se nadaljuje.

RUSI V SKRBEH.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. urad.) Iz Peterburga so poslali pariškim listom sledečo depešo, katero prinaša »Vossische Zeitung«: Nova avstrijsko-nemška fronta bo gotovo kmalu utrjena in ustaljena. Rusi so neki prišli do spoznanja, da je črta nasprotnikov med Krakovom in Przemyslom tako močna, da bi se morala takorekoč oblegati. Odkar so nemške čete avstrijsko armado ojačale, so Rusi njej nasproti v manjšini; zlasti ker so morali poslati močne oddelke deloma na Rusko Poljsko, deloma v Vzhodno Galicijo, da dobe zvezo s četami v Bukovini. Če se potrdi ta vest glede odposlanih čet na Rusko Poljsko, se razume, da operacije Hindenburga zmanjšujejo sedaj ruski pritisk na Avstrijo in vplivajo olajševalno.

PRED ODLOČITVIJO BITKE NA FRANCOSEKEM.

Berolin, 1. oktobra. Poroča se, da bodo boji na Francoskem vsak čas odločeni. V sredini bojne črte Nemci par sto metrov pred sovražnikom.

Berolin, 1. oktobra. Poročila z zahodnega bojišča so zelo ugodna. Pariški listi naznanjajo, da bodo afriške čete poslane domov, ker so nesposobne za vojsko pozimi in ker jih v Maroku in Tunisu nujno potrebujejo.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. urad.) Uradno. Veliki vojni stan, 30. septembra ob 9. uri 40 minut zvečer: Severno in južno od Alberta v veliki premoči prodirajoče sovražne sile so bile s težkimi izgubami na njihovi strani vržene nazaj.

Iz fronte bojne črte ni nič novega poročati.

V Argonih napreduje naš napad trajno, čeprav počasi.

Pred zapiralnimi utrdami na črti reke Maas ni nobene izpremembe. Na Alzaško-Lotarinškem je sovražnik včeraj v srednjih Vogezi napravil sunek naprej. Njegov napad je bil krepko vržen nazaj.

Pred Antwerpnom sta dva obstreljevana forta porušena. Z vzhodnega bojišča ni nič posebnega poročati.

NOVI BOJI V BELGIJI.

Berolin, 1. oktobra. V Belgiji so se pričeli novi hudi boji. Nemci povsod zmagovito prodirajo. Iz Ostende prebivalstvo beži.

NEMCI BOMBARDIRAJO ALOST.

Berolin, 1. oktobra. Nemci bombardirajo mesto Alost. — Alost, belgijsko Aalst, leži severozahodno od Bruslja. Mesto šteje 35.000 prebivalcev in je bilo svoječasno glavno mesto grofije Aalst. Alost je važno železniško križišče, iz mesta vodi pet železniških prog.

NEMCI ZASEDLI MOLL.

R o t t e r d a m, 1. oktobra. (Kor. urad.) »Rotterdamsche Courant« poroča iz Eindhovena 29. m. m.: Iz Molla je došlo sem 300 beguncev, ki pripovedujejo, da je Moll v nedeljo še od belgijske pehote zaseden. Zdi se pa, da je sedaj močan nemški oddelek z artiljerijo kraj zasedel. (Moll leži vzhodno od Antwerpna blizu nizozemske meje.)

AVSTRIJSKE MOTORNE BATERIJE PRED ANTWERPNOM.

»Grazer Volksblatt« poroča: Iz zasebnega poročila nekega avstrijskega topničarja posnemamo, da so tiste motorne baterije, ki so se tako uspešno udeležile premaganja nemške obmejne trdnjave Maubeuge, dobile povelje, da se odpeljejo pred Antwerpen, ki ga bodo obstreljevale. Težki možnarji so že v svojih postojankah postavljeni in že nekaj dni sodelujejo pri napadih na prve tri antwerpenske utrdbe (forte).

NEMŠKE ČETE PRI ANTWERPNU PODE BELGIJSKO ARMADO.

Berolin, 1. oktobra. Nemške čete pode belgijsko armado v antwerpenski utrjeni pas.

STRAH INDIJSKEGA OCEANA. — NEMŠKA KRIŽARKA »EMDEN« UNIČILA PET ANGLEŠKIH PARNIKOV.

London, 30. septembra. (Preko Berolina.) Admiraliteta javlja, da je nemška križarka »Emden« zadnje dni v Indijskem oceanu vzela parnike »Tumeroico«, »King Lud«, »Riberia«, »Tyle« in jih potopila. Dalje je »Emden« zaplenila neko ladjo s premogom. Moštvo ladij se je na parniku »Gyledale«, ki je bil tudi od križarke »Emden« zaplenjen, a zopet izpuščen, pripeljalo v Colombo.

VELIKANSKA NEVARNOST ZA RUSE IN ANGLEŽE GROZI IZ AFGANISTANA. — 700.000 VOJAKOV PROTI RUSOM IN ANGLEŽEM.

C a r i g r a d, 1. oktobra. Neki tukajšnji list prinaša sledečo vest oficioznega lista »Aradjulah Barulafghana« v Afganistanu: Emir Afganistana je zbral 400.000 rednih vojakov; njegov brat Naar Ullah Khan je imenovan za poveljnika in pelje čete na ukaz emirja proti mestu Bešver, ki je ključ do Indije. Čete hočejo mesto zasedeti. Drugih 300.000 vojakov pod poveljstvom prestolonaslednika pa koraka na Rusko.

Sveta vojska.

Še enkrat: sušite sadje!

Izpovedali smo se že večkrat, da smo prijatelji sadja, ker vemo, da je umna sadjereja lahko sila dobičkanosna ter da navdušen in pravi sadjar ne more biti pijanec. Obratno pa po izkušnji pijanci nič dosti ne marajo za sadje; in če bi tudi ne pripomagovali naravnost (z ogromnim konsumom), da se toliko lepega sadja prežge v opojne pijače, v žganje, ko se vendar da sadje na toliko načinov pametnejše in izdatnejše porabiti. Najbolje je zauživati kar sveže sadje; ker se pa sveže ne obdrži dolgo,

ga je treba primerno pripraviti, in to se zgodi s sušenjem, z vkuhavanjem, z raznimi izdelki iz sadnega mesa (sadne mezge, marmelade, sadni sir); iztisniti se dajo nepokvarjeni sadni sokovi, dela se iz njega okusna brezalkoholna pijača in celo prave sadni kis, ki nadomešča vse drage in nezdrave kisove esence, ki jih kupujemo po prodajalnah. Iz napovedanega vzroka ter da č. čitateljem »Mira« koristimo, pa včasih prinašamo iz izvrstnega slovenskega spisja o sadju kak ravno prav primeren odlomek. Iz že večkrat v tem zaglavju priporočenega Humek-ovega »Sadja v gospodinjstvu« posnamemo:

»Za sušenje so najbolj prikladne češplje, a tudi skoro vse druge sadje (razen nekaterih sliv) se da uspešno posušiti celo ali zrezano, v koži ali olupljeno.

Bistvo sušenja je v tem, da s pomočjo gorkote in zračnega prepiha odtegnemo sadju preobilo vodo. Sadje naredimo na ta način tako trpežno, ker se ga vsled pomanjkanja vlage ne morejo lotiti gnilobne glivice.

Prvotno so ljudje sušili sadje na solncu, kar se še dandanes vrši v vročih krajih. Še pri nas se tuintam suše zlasti olupljene češplje (prinete) na solncu, kar je pa zelo odvisno od vremena.

V naših krajih moremo računati pri uspešnem sušenju sadja večinoma le na ogenj. V prejšnjih časih smo imeli preproste sušilnice z dimom, — dandanes nimamo skoro nobenih več; kajti stare so razpadle, novejših in boljših pa še niso postavili.

Naše gospodinje suše sadje v krušni peči ali pa na vedno gorkem temenu. Žal, da tudi to sušenje gine od leta do leta, ker izpodriva novodobni štedilnik častitljivo peč bolj in bolj. Ogledati se moramo po primernem nadomestilu.

Po drugih krajih je že davno v rabi sušilnica za štedilno ognjišče, ki si jo pa priredimo za naše razmere lahko tudi sami prav poceni. Iz štirih deščic, 1—1½ cm debelih in 8 do 10 cm širokih, zbijemo štirivoglat obod, dolg 40—60 in širok 30—40 cm. Za dno pribijemo železno pocinkano mrežico, ki naj ima kvečjemu ½ cm široke luknjice, — in lesa je gotova. Takih les, ki pa seveda morajo biti vse enako velike, lahko naložimo 10 do 15 drugo vrh druge na štedilnik, ne da bi nam zavzele preveč prostora. Da se spodnja ne zažge, jo podložimo na vseh štirih voglih s primernimi kosi opeke, ali pa damo narediti v ta namen pripraven železen štirinožnik. Pa tudi v peči sušimo sadje lahko na takih lesah veliko lažje in v večji množini, kakor na navadnih okornih lesah iz protja. Kolikor imamo novejših brezdimnih sušilnic, imajo skoro vse to napako, da se pri gradbi ni nič ali premalo mislilo na potrebni zračni prepih. Zato vse naše sušilnice suše slabo, prepočasno in porabijo veliko preveč kuriva.

Za sušenje mora biti sadje popolnoma zrelo, razbrano in snažno. Posebno je paziti, da ne pride vmes kaj nagnitega ali celo docela gnilega, piškavega ali kako drugače pokvarjenega sadja. Na lese naj se nalaga le v eni plasti, ne pa več prstov na debelo. Med sušenjem se sadje lahko večkrat popolnoma ohladi in potem zopet suši dalje; to nič ne škoduje kakovosti, ampak je pri češpljah celo priporočljivo. Ker je celo istovrstno sadje različno debelo in različno zrelo, ni vse naenkrat suho, zato se mora med sušenjem prebirati. Seveda se mora popolnoma ohladiti preden se prebira.

Kdaj je sadje dovolj suho, je težko povedati; to nas najbolj uči izkušnja. Nikar se ne sme sušiti tako dolgo, da bi bilo trdo kakor kamen ali krhko ali celo že opaljeno. S sušenjem se preneha, ko je sadje še volno, pa se vendar ne da več iz njega iztisniti sok. Samo jabolčni obročki se posuše toliko, da so malo krhki, ker pozneje odjenjajo na zraku... — Tako lahko umljivo poučuje omenjena knjiga.

Zdaj pa k delu! Bog vam je letos dal dozoreti posebno dosti sadja, mi smo vam v teh-le vrsticah oskrbeli strokovni navod za eno pametno porabo, za sušenje, — in na vas je, da to izvršite in tudi s tem nekoliko pomagate zaježiti ploskajočo povodenj pivskih razvad, ako bo na razpolago dovolj nasušenega sadja. P. V.

Književnost.

Slovenskim fantom za slovo v cesarsko službo. Spisal Jernej Hafner, kaplan. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — Cena znaša za trpežno vezavo z rdečo obrezo K 120, za šagrin z zlato obrezo K 220, za najfinejšo usnje z zlato obrezo, upogljivimi platnicami K 320

Ta naslov ima lepa molitvena knjižica, spisana za naše mladeniče vzete in poklicane k vojakom. V prvem delu str. 1—183 ima jako praktične nauke za mladega vojaka, da se nauči spoštovati vojaški stan, da se zaveda svojih dolžnosti, da se obvaruje mnogih pogubnih nevarnosti tega stanu, da ostane zvest Bogu in cesarju. V drugem delu str. 183—314 ima razne vojaku potrebne molitve za časa miru in za časa vojske. Oblika knjižice je prav priročna; ker je papir četrsti trden, vendar tenak, bo mladenič to knjižico kar lahko v žep vtaknil in jo neoviran seboj v cerkev vzel. Škoda, da je prelepa knjižica izšla šele sedaj, ko so naši vojaki večinoma že odšli na »krvavi ples«. Starši poskrbite, da si jo omisli vsak vojaški novinec. Na prodaj bo v Katoliški Bukvarni, pa tudi gospodje duhovniki Vam jo bodo radi naročili. Priporočite jo svojim sinovom, naj jo čitajo in prečitajo koj, ko bodo potrjeni in bodo že poučeni odšli v službo samo. V službi naj se točno ravna po njej, pa bodo ostali zdravi na duši in na telesu, sebi v časno in večno korist, staršem v veselje in radost, domovini in cesarju v slavo in ponos.

Anton Bonaventura,
škoč

Hudodelstvo je, otrokom dajati žganja!

Čzjava.

Jaz podpisani Peter Nischelwitzer, gostilničar, p. d. Jurič, v Št. Lenartu pri Sedmih studencih obžalujem obrekovalno govorjenje nasproti č. g. župniku Andreju Sadjak in ga prosim s tem javno odpuščanja in se mu zahvalim, da je od tožbe odstopil. Obenem se zavežem plačati vse stroške, ki so vsled tega nastali.

Št. Lenart pri Sedmih studencih,
dne 28. septembra 1914.

Peter Nischelwitzer.

Vzgojišče za deklice (internat)

č.č. šolskih sester v „Narodni šoli“
v Št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem

se priporoča p. n. slovenskim staršem. Sprejmejo se deklice, ki želijo obiskovati v hiši se nahajajočo štirirazredno ljudsko šolo; potem večja vsaj 16 let stara dekleta, ki dobivajo popolnega pouka in navodila v vseh za gospodinjstvo potrebnih stvarih. — Na svoji ¼ ure od „Narodne šole“ oddaljeni pristavi sprejmejo č.č. šolske sestre tudi nekaj dečkov, ki želijo obiskovati „Narodno šolo“, v vzgojo in oskrbo. Šolsko leto se prične dne 5. novembra 1914. Plačilo 26 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati č.č. šolskim sestram v Št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Loterijske številke:

Trst, 23. septembra: 54, 74, 15, 41, 27.
Dunaj, 26. septembra: 26, 73, 8, 7, 63.

Tržne cene v Celovcu

24. septembra 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od do		K v	
	K	v	K	v
Pšenica	34	16	35	86
Rž	28	75	32	—
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—
Oves	20	—	22	—
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	41	90
Turščica	22	22	23	—
Leča	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	7	—	8	20
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	7	—
„kislo	5	—	6	20
Slama	5	—	6	20
Zelnate glave po 100 kos.	10	—	12	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	20
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	40
„sur. 1 „	2	—	2	30
Svinjska „mast 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	16	—	20
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	40
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	—

Živina	Počrez		100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
			živa		zaklana			
	od	do	od	do	od	do		
v kronah								
Konji	—	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	440	510	—	—	—	—	6	3
Junci	380	420	—	—	—	—	2	2
Krave	260	480	70	72	—	—	42	26
Telice	250	—	—	—	—	—	2	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	20	60	—	—	—	—	270	180
Ovce	—	—	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—	—	—

V zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu
je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt
v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence
priredil Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6.—, za družnike K 440, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 920, za družnike K 680, po pošti franko K 1.— več.

ZASTONJ

dobi vsakdo 2 para močnih ženskih ali moških nogavic, 3 lepe žepne robce, 1 volneno ruto za na glavo ali moški klobuk, kdor naroči: 4½ m finega volnenega zimskega blaga za žensko obleko v poljubni barvi za: K 950 ali v boljši kakovosti za K 1250

SAMO v Prvi gorenjski razpošiljalnici IVAN SAVNIK, Kranj št. 162.

Za neugajajoče se vrne denar ali zamenja!

Za neugajajoče se vrne denar ali zamenja!

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-
slovenski

slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in
Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2.40,
po pošti K 2.50. Dobi se v vseh
knjigarnah.

Absolutno zjamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja
vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata pristna
bela mašna vina, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913
po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano
vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“
po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po
K 2.30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo
se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Sirup s sidrom Sarsaparillae
compos.

Zdravilo za čiščenje krvi. Steklenica K 3.60 in 7.50.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.

Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo;
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd. —
Steklenica K —.80, 1.40 in 2.—.

ŽVEPLENO MAZILLO S SIDROM

lajša srbenje pri lišajih itd. — Lonček K 1.—

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlatem levu“
Praga I, Elizabetina cesta 5.

Kupujte pri tvrdkah, ki in-
serirajo v „Miru“!

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

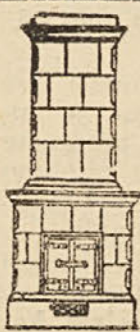
Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike
K 6.—, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom
K 12.—, za družnike K 8.80, po pošti
franko K 1.— več.

in razno moderno blago za moške in ženske obleke
razpošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna

R. STERMECKI v Celju 308, Štajersko.

Pišite po glavni ilustr. cenik čez več tisoč stvari, kateri se
vsakemu pošlje zastonj. Pri naročilih iz Srbije, Bolgarije,
Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

J. WIESAUER

lončar v Celovcu

Živinski trg šte. 9

priporoča peči, štedilnike, stenske
obklade, kuhinjske posode.

Točna izvršitev vsakovrstne poprave.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisano vodstvo hotela Trabe-
singer se vljudno priporoča vsem ve-
lecejenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zjamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Gostom-abstinentom se postreza
z raznimi brezalkoholnimi pijačami. Na
razpolago je tudi kegljišče poleg senčna-
tega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V ho-
telu Trabesinger dobite vsak dan, po-
sebnost pa ob sredah zvečer, prijetno
slovensko družbo. Slovenski potniki in
rodoljubi, slovenski romarji, ustavljajte
se samo v edini slovenski gostilni »Hotel
Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno
dobro postreženi. — Za mnogobrojen obisk se priporoča

vodstvo hotela Trabesinger.

Knjigoveznica Družbe sv. Mohorja v Celovcu

Delo trpežno in okusno.

Vetrinjsko obmestje (Viktringerring) 26

Cene zmerne.

opremljena z najnovejšimi stroji z električnim nagonom

se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela od preproste do najfinejše izpeljave.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni fond okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebaue vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurznim izgubl.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od **4 %** naprej.